

venerationi expositum in vulgo dicto *Sepolcro*; atque ibi per aliquot temporis spatio iuxta intentionem Pontificis oret. Pro indulgentia plenaria requiritur praeterea ut quis *confessus s. communionem* sumat in feria V. in Coena Domini vel in die Paschatis. Indulgentia partialis acquiritur toties quoties quis Sepulchrum aliquod visitat. *Raccolta* pag. 107).

§ 3. *Indulgentiae pro visitatione SS. Sacramenti.*

Indulgentia tercentum dierum lucranda ab omnibus fidelibus qui corde saltem contrito devote visitaverint Sanctissimum Sacramentum, atque coram Eodem recitaverint quinques Pater, Ave et Gloria; et insuper unum Pater, Ave et Gloria pro principum christianorum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione, S. Matris Ecclesiae exaltatione (*Raccolta* pag. 107).

SECTIO II.

DE INDULGENTIIS PARTICULARIBUS

Indulgentiae *particulares* sunt eae quae concessae sunt (vid. pag. 9) particularibus personis vel particularibus fidelium coetibus. Iamvero, ut per se patet, nihil dicendum occurrit de iis quae particularibus personis conceduntur; quare sermo noster restringitur tantummodo ad eas quae particularibus coetibus concessae sunt.

Porro innumeri prorsus in Ecclesia sunt eiusmodi coetus, qui pro vario fine quem sibi proponunt, vel variis mediis, quibus finem eundem attingunt ad

varias classes reduci possunt. Nostrum non est, sed neque vires suppeterent, enumerare omnes indulgentias, quae ad varios hos coetus pertinent. Si quis desiderat noscere elenchum indulgentiarum quae ad plurimos huiusmodi coetus pertinent, ac praesertim eorum qui nostris temporibus ad occurrentum specialibus nostrae aetatis necessitatibus maximo animarum profectu orti sunt, adire potest Beringer *Les Indulgences* tom. II. et *Rescripta authentica*.

Quoad nos, tantummodo contenti erimus nonnihil dicere de indulgentiis *Religiosorum* ac *Confraternitatum*.

CAPUT I.

De Indulgentiis Religiosorum¹⁾.

Indulgentiae religiosorum duplices sunt speciei. Aliae enim concessae fuerunt omnibus indiscriminatim Religiosis, aliae vero nonnisi particularibus Ordinibus; quare primae *communes*, alterae *pro-*

¹⁾ " Quemadmodum iuxta civile ius collegia esse et dici nequeunt nisi supremus princeps eadem sua sanctione approbaverit, ita etiam ex iure canonico religiosa sodalitia uti talia recognosci non possunt, nisi ecclesiastica auctoritas decreto suo eorumdem erectionm prosecuta fuerit (Lucidi *de Visitatione Sacrorum Liminum* editio III Romae ex typographia Polyglotta S. C. de Propag. Fide mcccclxxxiii, vol. II. n. 284). Iam vero relate ad hanc recognitionem non una fuit in Ecclesia disciplina. Iure communi decretalium ac Concilii Tridentini inspecto, uti sodalitia religiosa habenda sunt solummodo Ordines Regulares, quorum duo sunt elementa 1° *solemnitas votorum* et 2° *approbatio S. Sedis*, ac praeterea si agatur de monialibus praesertim post Constit.

priæ uniuscuiusque Ordinis sunt. Nos loquemur solum de primis.

Porro Ordines religiosi vel regulares habentur in iure solum illi qui ab Apostolica Sede approbati

S. Pii V. *Circa pastoralis*, qua absolute praecepit ut mulieres omnes collegialiter viventes, professionem votorum solemnium emitterent, et legi Pontificiae clausura subiicerentur, requiritur etiam 3° *clausura*. Verum uti adnotat Benedictus XIV in sua *Inst. Eccl.* 29 n. 13 "certum est quidem post decretum etiam eiusdem Pontificis (Pii V) in multis Italiae urbibus tertiarias versari, quae nec vota solemnia concipiunt, nec claustrorum legibus tenentur; tamen ut ratio SS^{MI} Pontificis habeatur et de ipsius Decreti observantia studium ostendantur, Sedes Apostolica tertiarias huiusmodi dissimilare, et tamquam sua auctoritate minime probatas episcoporum iurisdictioni permittere consuevit." Tamen, Clemens XI in Litteris in forma Brevis incipientibus *Emanavit* editis die 5 Martii 1706 approbavit Congregationem mulierum quae appellabantur *Damicellae* seu *Virgines Anglicanae*, quaeque vota solummodo simplicia emittebant, nec legem clausurae observabant; et ipse Benedictus XIV ad solvendas quasdam quaestiones relate ad dictas Virgines Anglicanas edidit celebrem Constitutionem. *Quamvis iusto Dei*, pridie Kal. Maii 1749, qua "veluti fundamenta iecit (ait Lucidi *de Visitatione* vol. 2 n. 266) quibus instituta sacrarum Virginum, quae mirifice hac nostra aetate non sine summo totius christianaæ ac civilis reipublicae emolumento, excreverunt, totum religiosi regiminis aedificium possent extruere, rectisque communire legibus et institutis." Notat vero ipse Lucidi (l. c. vol. II. n. 266) quod S. C. EE. et RR. "integram et inconcussum disciplinam tenaciter usque servavit, ut huiusmodi instituta, sublato quolibet status vere regularis titulo ac privilegio, veluti piae societates tantum considerarentur et essent." At nunc ulteriores progressus facti sunt. Distinctio enim facta est inter ea Instituta quae uti propriae *Congregations Religiosae* habenda sunt et inter ea quae ut mere *Piae Societates*. Cum vero disciplina quae nunc viget invenitur in Decreto S. C. EE. et RR. *de habitu Religioso*, quodque nos prae oculis habuimus, in distinguendis eiusmodi sodalitiis Religiosis, in commodum studiosorum hic per integrum referimus desumptum ab *Acta S. Sedis* vol. xxiii. pag. 634.

fuere, et quorum membra emittunt solemnia religiosis vota; quidquid ergo in iure de Religiosis vel Ordinibus religiosis statuitur, solum ad hos applicandum est.

ligiosae habenda sunt et inter ea quae ut mere *Piae Societates*. Cum vero disciplina quae nunc viget invenitur in Decreto S. C. EE. et RR. *de habitu Religioso*, quodque nos prae oculis habuimus, in distinguendis eiusmodi sodalitiis Religiosis, in commodum studiosorum hic per integrum referimus desumptum ab *Acta S. Sedis* vol. xxiii. pag. 634.

"Ecclesia Catholica hoc omnino habet, ut cum ad christianam fovendam pietatem, tum ad vitia extirpanda suas vires omnes iugiter intendat. Hinc nostra fere aetate, nedum verae Congregationes religiosae in magnum christianaæ civilisque reipublicae bonum excrevere, verum etiam aliae atque aliae fidelium sunt formatae societates, quae et consilia evangelica sequerentur et charitatis officia maiori libertate obirent, a quibus per temporum nequitiam exercendis religiosae familiae aut pene aut omnino prohibentur. Cum autem piae istae fidelium societates, non secus ac religiosae Congregationes a S. Sede laudatae fuerint, earumque statuta approbata, ac novae insuper societates huiusmodi approbari postularent, de earumdem societatum natura deque S. Sedis mente in illis approbandis coepit est disputare. Qua de causa in generali S. R. E. Cardinalium Congregatione EE. et RR. de mandato SS. D. N. Leonis Papae XIII duo haec quaesita sunt:

1. Utrum expediat, ut S. Congregatio Episcoporum et Regularum decretum laudis aut approbationis concedat Institutis illis, quae praeter sorores in communitate viventes, habent obstrictas votis simplicibus sive temporaneis sive perpetuis alias sorores, quae propriis in domibus vivunt, quin signum aliquod praeseferant externum, per quod innotescat eas membra esse aliquius regularis Instituti?

2. Utrum expediat, ut eadem S. Congregatio concedat decretum laudis aut approbationis Institutis illis, quorum

Cum vero Ordinibus religiosis in pluribus aequi-parentur Congregationes religiosae, atque cum illis similitudinem quamdam habent ceterae omnes Sodalitates quae pro fine habent christianam perfectio-

membra, etiamsi in communitate vivant, nullum tamen eiusdem Instituti signum praeseferunt, quinimo student occultare tam Institutum quam eius naturam?

Porro in plenaria Congregatione habita in Palatio Apostolico Vaticano die 21 mensis lunii anno 1889 Eminenissimi Patres decreverunt:

Sacra Congregatio quando laudat vel approbat huiusmodi Instituta, etiam sub expresso Congregationum nomine, ea intendit laudare aut approbare non quidem uti Religiones formales seu veras religiosas Congregationes votorum simplicium, sed tantum uti pias Sodalitates, in quibus, praeter alia quae iuxta hodiernam Ecclesiae disciplinam desiderantur, nec religiosa professio proprie dicta emittitur, sed vota, si quae fiant, privata censemur, non publica nomine Ecclesiae a legitimo Superiore acceptata. Haec insuper Sodalitia laudat vel approbat Sacra Congregatio sub essentiali conditione quod plene perfecteque respectivis Ordinariis innotescant, ac eorum membra, quamvis nullum regularem habitum deferant, attamen satagant ut in se ipsis non sit... indumenti vestimentorum cultus (1. Pet. iii. 3), nec aliquid quod cuiusquam offendat adspectum, sed quod decet religiosas personas, promittentes pietatem per opera bona (1. Timoth. ii. 10); caveantque ne quod per spiritus prudentiam occultatur, per prudentiam carnis in culpabilem simulationem degeneret.

Hoc autem Decretum Sanctitas Sua ratum habuit ac confirmavit, et in huius generis Institutorum statutis inseri praecepit, in audiencia habita a me Cardinali Praefecto praelaudatae S. Congregationis Episcoporum et Regularium, die 11 Augusti 1889.

I. Card. VERGA Praefectus
Fr. Aloysius Episc. Callinic. Secretarius.

nem; hinc de his quoque in hoc capite loquemur, quod proinde in tres articulos distribuitur, in quorum 1º loquemur de indulgentiis Ordinum Regularium; 2º de indulgentiis Congregationum religiosarum; in 3º de indulgentiis aliarum Societatum.

Art. I.

DE INDULGENTIIS ORDINUM REGULARIUM.

Postquam Paulus V celebri Bulla *Romanus Pontifex*, die 23 Martii 1606, quae legitur in Appendice ad *Decreta authentica* pag. 447, et quam per integrum in § sequenti referimus, revocavit omnes indulgentias Ordinum Regularium, indulgentiae communes omnibus Regularibus originem ducunt sive ex *dicta Bulla*, in qua Paulus V novas indulgentias concessit omnibus regularibus, sive ex *communicatione privilegiorum*. Praeter, enim, concessiones quae ex dictis fontibus emanant, nullae novae concessiones favore omnium Regularium factae sunt. Adnotari tantummodo potest circa Moniales quod habet Fr. Theod. (p. II. c. II. § IV.) "Citra controversiam recipi debet, omnes et singulas Moniales confessas et sacra Communione refectas consequi indulgentiam plenariam, quae post emissam sacram benedictionem et veli consecrationem recipiunt a proprio Episcopo iuxta formam in Pontificali Romano praescriptam; ut habetur ex sequenti Brevi Benedicti XIII., quod per integrum refert.

§ 1. De Indulgentiis ex Bulla Romanus Pontifex.

Antequam elenchem indulgentiarum quae in hac Bulla continentur demus, duo sunt praemittenda:

1º Bullam hanc respicere omnes indiscriminatim Regulares utriusque sexus (D. 53. 28 Decemb. 1714);
2º revocationem respicere solum indulgentias Regularibus concessas ab iisdem lucrandas, non vero eas quae licet concessae favore Regularium, tamen lucrari possunt ab omnibus Christifidelibus, uti sunt v. gr. indulgentiae *locales* (cfr. Fr. Th. p. II. c. II. § II.).

Paulus Papa V ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex in Beati Petri Sede constitutus, cui inter alia coelestis indulgentiarum thesauri dispensandi cura incumbit, sollicite prospicere debet ac solerter, ut huiusmodi indulgentiarum dispensatio et usus ad Dei gloriam et animarum salutem praeципue dirigatur, et ne ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII, Praedecessor Noster, magna cum diligentia et sollicitudine procuraverit, abusus et corruptelas, tum in communicando indulgentiarum thesauro, tum in modo illas recipiendi irreptos tollere et propterea sua quadam Constitutione formam aggregandi, instituendi et recte administrandi Societas et Confraternitates praescripserit, licet morte praeventus hanc piam eius voluntatem ad finalem execusionem deducere, neque etiam, ut cogitaverat, circa indulgentias a plerisque Romanis Pontificibus Praedecessoribus, Religionibus et Ordinibus monasticis et mendicantibus diversis temporibus concessas aliquid deliberare potuerit: Nos, qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad Summi Apostolatus officium vocati sumus, suscepimus

a tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, ubi primum catholicae Ecclesiae regimen suscepimus, Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus ad hoc opus a dicto Clemente Praedecessore deputatis, de quorum numero tempore ipsius Clementis Praedecessoris eramus, iniunximus, ut in illo opere ad ulteriora progrederentur et indulgentias Regularibus concessas recognoscerent, iisque recognitis rem nobiscum comunicarent. Cum itaque praefati Cardinales privilegia, concessiones et gratias praedictis Religionibus et Ordinibus concessas diligenter inspicerint et examinaverint, ac eorumdem Ordinum Superiores et Officiales plures audiverint, ac circa easdem indulgentias varia dubia et incertitudines et confusiones adesse compererint et ex iudicio eorumdem etiam Regularium, vel aliquorum ex illis Nobis proposuerint, valde expedire pro eorum maiori securitate et beneficio, ut indulgentias ipsis Religionibus et Ordinibus ad instar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus concessas, annullaremus et revocaremus, ac alias particulares illis concederemus: Nos, matura super hoc consultatione praehabita, cupientes personis Regularibus quibuscumque quorumvis Ordinum, tam monasticorum quam mendicantium, spirituale solatum et levamen afferre, infrascriptas indulgentias et gratias, quas personis Regularibus intra claustra aut extra, cum licentia tamen suorum Superiorum legitima de causa illis concessa, degenribus tantummodo suffragari debere declaramus, concedendas duximus. I. Omnibus igitur Christifidelibus, qui canonice et iuxta ordines cuiuslibet Religionis

et Constitutiones Apostolicas habitum regularem a legitimis Superioribus causa profitendi in illo suscep-
perint, die primo eorum ingressus in ipsam Reli-
gionem, si vere poenitentes et confessi sanctissimum
Eucharistiae Sacramentum sumpserint, plenariam;
II. ac cuilibet novitio, qui poenitens et confessus ac
sacra Communione refectus post completum proba-
tionis annum professionem emiserit, etiam plena-
riam; III. necnon cuilibet Religioso intra claustra sui
monasterii viventi, qui in festo principali sui Ordini
confessus et sacra Communione refectus fuerit,
aut Missam recitans et pro christianorum principum
concordia, haeresum extirpatione, Romani Pontificis
salute ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias
ad Deum preces effuderint, etiam plenariam; IV. in
cuiuslibet vero mortis articulo, si pariter vere poenit-
tens et confessus ac sacra Communione refectus, vel
quatenus id facere nequiverit, saltem contritus no-
men Iesu ore, si potuerit, sin autem, corde devote
invocaverit, etiam plenariam. V. Qui vero ad pres-
byteratus Ordinem canonice promotus, et confessus
primam Missam celebrabit, necnon etiam iis Reli-
giosis, qui pariter confessi ac sacra Communione re-
fecti eidem Missae interfuerint, aut ipso die Missam
similiter celebrent, etiam plenariam; VI. iis vero,
qui de suorum Superiorum licentia, a negotiis per
decem dies alieni, in cella commorabuntur, aut ab
aliorum conversatione separati, in piorum librorum
et aliarum rerum spiritualium animos ad devotionem
et spiritum inducentium lectionibus, operam suam
dederint, addendo saepe considerationes et medita-
tiones mysteriorum fidei catholicae, divinorum be-

neficiorum, quatuor Novissimorum, Passionis Domini
nostri Iesu Christi et aliorum exercitiorum, oratio-
num iaculariarum aut vocalium, saltem per duas
horas in diem et noctem orationibus mentalibus sese
exercendo, faciendo eodem tempore confessionem
generalem aut annualem, vel ordinariam, Sanctis-
simum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, aut
Missam celebraverint, quoties pro quolibet praedi-
ctorum exercitiorum, plenariam similiter omnium pec-
catorum suorum indulgentiam et remissionem miseri-
corditer in Domino concedimus. VII. Praeterea iidem
Religious intra claustra viventes, qui suam ecclesiam
devote visitaverint, et, ut praefertur, oraverint, con-
sequantur easdem indulgentias, quas visitantes eccle-
sias Urbis et extra eam diebus Stationum consequun-
tur in omnibus diebus, perinde ac si ipsas Urbis eccle-
sias personaliter visitarent. VIII. Omnibus item Re-
ligiosis intra claustra, ut supra, viventibus, qui quin-
quies Orationem Dominicam et toties Salutationem
Angelicam ante altare eorum ecclesiae dixerint, in
quolibet die quinque annos et totidem quadragenias;
IX. iis vero, qui de suorum Superiorum licentia in iti-
nere existentes, aut extra claustra degentes, tamquam
praedicatores et lectores, quinques eamdem Oratio-
nen Dominicam et toties Salutationem Angelicam
ante quodlibet altare similiter dixerint, etiam quin-
que annos et totidem quadragenias: X. necnon etiam
eisdem Religious, qui per mensem integrum singu-
lis diebus spatio mediae horae orationem mentalem
fecerint, ac confessi et sacra Communione ultima
Dominica mensis huiusmodi refecti fuerint, sexaginta
annos et totidem quadragenias; XI. qui vero contrito

corde et poenitentes eorum culpas et peccata ac imperfectiones in capitulis culparum accusabunt, et spiritualiter communicabunt, et exercitium virtutum facient, tres annos et totidem quadragenas. XII. Quotiescumque autem de licentia Summi Pontificis, aut suorum Superiorum in ditiones et terras infidelium, aut haereticorum ad concionandum, aut catholicos docendum, vel infideles et haereticos ipsos ad fidem catholicam convertendum et Ecclesiae gremio reducendum missi fuerint, si poenitentes et confessi ac Sanctissima Communione refecti fuerint, vel Missam celebraverint, ut melius ad huiusmodi opus sese parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri se accingent, et quando in Provinciam, ubi praedicta opera eis exercenda erunt, ingressi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino pariter concedimus et elargimur. XIII. Et insuper cum Superior in visitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro bono visitationis progressu collocare voluerit, iis Religiosis, qui dictis orationibus saltem spatio duarum horarum in diverso tempore interfuerint et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, Romani Pontificis salute ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, necnon disciplinae et observantiae regularis augmento pias ad Deum preces, ut supra dictum est, effuderint, si confessi et S. Communione refecti fuerint, aut Missam celebraverint, plenariam similiter omnium peccatorum indulgentiam et remissionem, ut praefertur, concedimus. XIV. Volumus autem, ut omnes supradictae indulgentiae et gratiae, Religiosis regularibus

cuiusvis Ordinis, tam monastici, quam mendicantis dumtaxat, ut praefertur, concessae, etiam omnibus Monialibus cuiusvis regulae approbatae et intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus et perpetuam clausuram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, regulae et instituti subiectis suffragentur. Praesentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Ceterum omnes et singulas indulgentias quibuscumque Ordinibus et institutis regularibus huiusmodi, etiam mendicantibus et quibuslibet personis regularibus, tam vigore privilegiorum et Litterarum Apostolicarum, quam vivae vocis oraculo, aut alias quovis modo per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros ac Nos et Apostolicam Sedem hactenus concessas, confirmatas, approbatas et innovatas, auctoritate et tenore praedictis perpetuo revocamus, cassamus, annullamus et abrogamus et ad praesentium Nostrorum Litterarum praescriptum reducimus et moderamur. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus Apostolicis ac eorumdem Ordinum et Institutorum Regularium, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia corroboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et Litteris Apostolicis, etiam Mare magnum et Bulla aurea nuncupata eisdem Ordinibus et Institutis, eorumque Monasteriis, Conventibus, Collegiis, Domibus, Superioribus et personis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa ac de

verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides habeatur ubique, quae praesentibus ipsis originalibus litteris haberetur.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 23 Maii 1606, Pontificatus Nostri anno primo.

M. VESTRIUS BARBIANUS.

§ 2. *De Indulgentiis
ex communicatione privilegiorum.*

Communicatio privilegiorum in eo consistit, ut privilegia et indulgentiae concessa uni Ordini censeantur concessa uniformiter et aequo principaliter etiam aliis Ordinibus, intra quos existit iuridica communicatio privilegiorum. (Reiffenstuel lib. v. *Decretal.* tit. xxxii. § iii.; Maschat, eodem titulo n. 27).

Limitant tamen DD. ut Religiosi non communi- cent 1º in privilegiis adversantibus eorum Instituto, sicut sunt privilegia Ordinum militarium vel laxioris Religionis, quae strictiori accommodari nequeunt; 2º in privilegiis poenalibus et odiosis, nisi et hoc cederet in favorem Religionis; 3º in privilegiis exor-

bitantibus, quae non intuitu Religionis, sed causae alterius particularis sunt concessae, v. gr. intuitu imaginis miraculosa; ex quo fundamento docent Scriptores Minorum S. Francisci indulgentiam Portiunculae non communicari aliis; 4º in privilegio altaris privilegiati, quod est incommunicabile (D. 171. 2 Martii 1748).

Hac praemissa communicationis privilegiorum ac indulgentiarum notione, aliquid dicendum esse videtur de applicatione ad indulgentias: at relinquimus onus hoc, quod non tam facile est, illis quorum interest.

Art. II.

DE INDULGENTIIS CONGREGATIONUM RELIGIOSARUM.

Congregationes Religiosae dicuntur in iure illae quae a S. Sede approbatae fuerunt, et quorum membra emittunt vota substantialia religionis simplicia perpetua, et quidem *publica*, seu nomine Ecclesiae a legitimo Superiore acceptata.

Iamvero cum nullae habeantur concessions indulgentiarum communes omnibus religiosis Congregationibus; hinc de his nihil in genere statui potest. Ex praxi tamen S. Sedis, iisdem postulantibus, concedi solent fere eaedem indulgentiae, quibus fruuntur Ordines Regulares.

Art. III.

DE INDULGENTIIS ALIARUM SOCIETATUM.

In hoc titulo comprehendimus 1º ceteras omnes Societas, quae pro fine habent evangelicam perfe-

ctionem, in quibus tamen, praeter alia quae iuxta hodiernam Ecclesiae disciplinam desiderantur, nec religiosa professio proprie dicta emittitur, sed vota, si quae fiant, privata censentur, non publica nomine Ecclesiae a legitimo Superiore acceptata. Quare in iure habentur ut *Piae Societates*; et 2º *Tertios Ordines saeculares*, qui et ipsi pro fine habent perfectionem christianam, ex quo etiam titulo differunt a Confraternitatibus, de quibus sermo erit in capite sequenti.

Iamvero quoad *Pias Societates* idem dicendum est quod de Congregationibus religiosis dictum est; scilicet nullae unquam generales indulgentiarum concessiones pro iisdem factae sunt.

Quoad vero *Tertios Ordines saeculares*, et hi etiam non habent communes indulgentias: relate tamen ad hos, sequentia prae oculis habenda sunt, quae maxime ad proxim utilia esse possunt.

Ac 1º dicuntur *Ordines*, quia instituti sunt ad formam Ordinum regularium; tertii ad distinctionem Ordinis primi virorum et secundi mulierum; *saeculares*, sive ratione personarum quibus coalescunt, sive ad distinctionem tertiorum Ordinum regularium.

2. Iuxta *stylum Curiae* ut proprie dicti tertii Ordines habendi sunt tantummodo illi, qui instituti sunt ab Ordinibus regularibus proprie dictis et regulam a S. Sede approbatam habent. Qui ergo a Congregationibus religiosis instituti sunt retineri debent ut simplices associationes, proinde his applicari nequeunt quae a Iure statuuntur circa Tertios Ordines.

3. "Saeculares Tertii Ordinis gaudent pree-
dencia super quascumque laicales Confraternitates.

Sic expresse statuit Benedictus XIII, Constit. incip. *Ad Nostram audientiam*. Et novissime Bened. XIV, Constit. incip. *Emanavit nuper*, in qua confirmat etiam Decretum S. C. EE. et RR. ad id editum. Et talis praecedentia eis competit sive sub propria Cruce, sive sub illa FF. incedant. „(Ferraris, verb. *Ter- tiarii*, n. 55).

4. "Omnes utriusque sexus, qui sunt membra aliquius religiosi Instituti vel Congregationis, aut a Summo Pontifice aut ab Episcopo approbatae, in qua vota emittuntur sive perpetua sive ad tempus, non possunt adscribi in Tertium Ordinem S. Francisci Assisiensis. „(Dec. S. I. C. 16 Jul. 1887). Quod Decretum etsi latum sit tantummodo respectu tertii Ordinis S. Francisci, tamen videtur ob paritatem rationis extendendum etiam esse ad alios tertios Ordines.

In Appendice referemus Regulam tertii Ordinis S. Francisci a SS. D. N. Leone XIII approbatam, et formulas absolutionum etc. pro omnibus Tertiariis.

CAPUT II.

De Indulgentiis Confraternitatum ¹⁾.

Cum nullum sit generale Indultum favore Confraternitatum, sicut vidimus existere pro Ordinibus Regularibus, hinc si quis desiderat noscere Confra-

¹⁾ Cum in indulgentiarum materia, de Confraternitatibus doctrina apprime sit necessaria, et aliunde Commentatores Iuris Canonici vel nihil vel parum de eisdem disserant in titulo de *Religiosis domibus ut Episcopo sint subiectae*, lib. iii. *Decretalium*, paulo fusiori calamo, quam ratio huius